

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 18/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om kompensationsområden för vindkraft och lag om ändring av 54 § i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 28 maj 2013 regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om kompensationsområden för vindkraft och lag om ändring av 54 § i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor (RP 55/2013 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har försvarsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (FsUU 7/2013 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Anja Liukko, arbets- och näringsministeriet
- äldre avdelningsstabsofficer Olli-Pekka Lund, försvarsministeriet
- kommandörkapten Kari Salin, Huvudstaben
- advokat Ilkka Aalto-Setälä, Advokatbyrå Borenius Ab
- verkställande direktör Petteri Laaksonen, TuuliSaimaa Oy
- direktör Jukka Leskelä, Finsk Energiindustri rf
- ombudsman Anni Mikkonen, Finska vindkraftsföreningen rf.

Dessutom har ett skriftligt utlåtande lämnats av — finansministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår det att det stiftas en lag om kompensationsområden för vindkraft.

I lagen föreslås det bestämmelser om sådana kompensationsområden för vindkraft där övervakningssystemet har utvecklats på ett sätt som är nödvändigt för att försvarsmakten ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter. För att vindkraftverk ska kunna byggas och tas i drift inom ett sådant område krävs det inte längre att för-

svarsmakten gör en separat utredning om vindkraftverks inverkningar på territorialövervakningen, försvarsmaktens verksamhetsbetingelser på regional nivå och den militära luftfarten i Finland. Det ska dessutom vara möjligt att bygga vindkraftverk inom området trots att försvarsmakten tidigare gett ett negativt utlåtande om saken. En turbinspecifik vindkraftsavgift ska tas ut

för de vindkraftverk som byggs inom området i fråga.

I lagen föreslås dessutom bestämmelser om att ett visst område ska utses till kompensationsområde för vindkraft och om beloppet av vindkraftsavgift samt om avgifternas sammanlagda maximibelopp. Vindkraftsområdet vid Bottenviken föreslås utgöra ett sådant område. Avsikten är att lagen vid behov ska kunna kompletteras med nya kompensationsområden för vindkraft.

Propositionen inbegriper också ett förslag till lag om ändring av 54 § i lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor. Lagen ändras så att bestämmelserna om kvittning kompletteras.

Propositionen hänför sig till den första tilläggsbudgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 juli 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

Funktionssäkerheten för energi och kraven på produktionssättet utgör tillsammans med den integrerade europeiska lagstiftningen en omfattande och mångförgrenad helhet. Finland måste skapa sådana verksamhetsbetingelser för branschen att målen för den mängd förnybar energi som produceras kan uppnås på ett sätt som är nationalekonomiskt hållbart. Ny teknik ska utnyttjas enligt möjligheterna.

Vindkraft är en av de branscher inom förnybar energi där tillväxtpotentialen är relativt sett störst. Men investeringarna i vindkraft kan variera betydligt områdesvis och från fall till fall, bl.a. på grund av planläggningen, miljökonsekvensutredningar, tillståndsprocessen, flygsäkerhet och annan trafiksäkerhet samt en smidig flygtrafik och på grund av orsaker relaterade till försvarsmaktens lagstadgade uppgifter. Den aktuella propositionen avser att bidra till att främja vindkraftsbyggandet. Ekonomiutskottet konstaterar att propositionen avser att påverka de faktorer som bromsar upp branschens utveckling endast till den del de sammanhänger med försvarstekniska faktorer inom ett bestämt geografiskt område. Propositionen är likafullt ett välkommet tillskott till metodarsenalen för att genomföra de nationella målen för förnybar energi samt de EU-bestämmelser som ligger i bakgrunden. Propositionen är en kompromiss genom vil-

ken vi beaktar både den hållbara energipolitikens och territorialövervakningens intressen på ett sätt som tillfredsställer båda parter.

Lagförslaget (lagförslag 1) innehåller en definition på ett kompensationsområde för vindkraft. Ett kompensationsområde för vindkraft är ett område där försvarsmaktens övervakningssystem har utvecklats genom tekniska eller andra lösningar så att det för byggande och idrifttagning av vindkraftverk inte krävs en separat utredning av försvarsmakten om ett vindkraftverks inverkningar på territorialövervakningen, försvarsmaktens verksamhetsbetingelser på regional nivå och den militära luftfarten i Finland. I förslaget bestäms det att ett visst område ska utses till kompensationsområde för vindkraft. Ett sådant område blir vindkraftsområdet vid Bottenviken som inrymmer försvarsmaktens markmåls- och övningsflygområde samt ett övningsområde inrättat på grundval av ett avtal med Sverige om verksamhet som överskrider statsgränserna. Vid behov kan lagen också kompletteras med nya områden.

Ekonomiutskottet instämmer med ställningstagandet i försvarsutskottets utlåtande (FsUU 7/2013 rd) att det är viktigt att vid vindkraftsbyggande beakta försvarsmaktens möjligheter att utföra sina lagstadgade uppgifter och att försvarets och vindkraftsproduktionens behov ska sammanjämkas så bra som möjligt. Kompensationslösningar måste alltid planeras för enskilda områden eftersom områden, vindkraftsplaner, övervakningssystem och förhållanden rent all-

mänt varierar. Också projekt som är krävande med tanke på territorialövervakningen kan genomföras om man hittar en lösning som kompenserar för olägenheterna med övervakningssystemet och tryggar den finansiering som behövs.

Ekonomiutskottet betonar kravet på rättvisa i fråga om kompensationsbesluten. Även om besluten fattas separat enligt särdragen i varje enskilt område bör villkoren för lösningarna vara insynsvänliga och jämlika.

Vid ekonomiutskottets utfrågning av sakkunniga aktualiserades åsikten att propositionen innehåller ett element av statsstöd. För att EU:s bestämmelser om statliga stöd ska kunna tillämpas måste alla kriterier för stöd vara uppfyllda. Sådana kriterier är kanalisering av offentliga medel till offentliga eller privata företag, att en åtgärd snedvrider (eller hotar snedvrیدا) konkurrensen, att en förmån är selektiv, dvs. att den endast gynnar vissa företag, och att åtgärden har en inverkan på handeln mellan medlemsstater. En-

ligt lagförslaget ska en turbinspecifik vindkraftsavgift av skattenatur tas ut för de vindkraftverk som byggs inom kompensationsområdet så att statens kostnader för kompensationslösningen blir täckta i det aktuella området. Lagförslaget innebär inte att offentliga medel kanaliseras till företag. Utskottet instämmer i statsrådets synpunkt att kriterierna för statligt stöd inte uppfylls i den aktuella propositionen.

Ekonomiutskottet anser det viktigt att statsrådet följer upp verkningarna av den nya regleringen och då villkoren blir uppfyllda börjar bereda en proposition om att ta i bruk kompensationsmekanismen också inom nya områden som inte ingår i denna proposition.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen utan ändringar.

Helsingfors den 11 juni 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivers /sv
Teuvo Hakkarainen /saf
Harri Jaskari /saml
Johanna Karimäki /gröna
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jukka Kärnä /sd
Eero Lehti /saml
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf
ers. Jukka Kopra /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.